

Docentenhandleiding: Leesclubs voor mavo 4

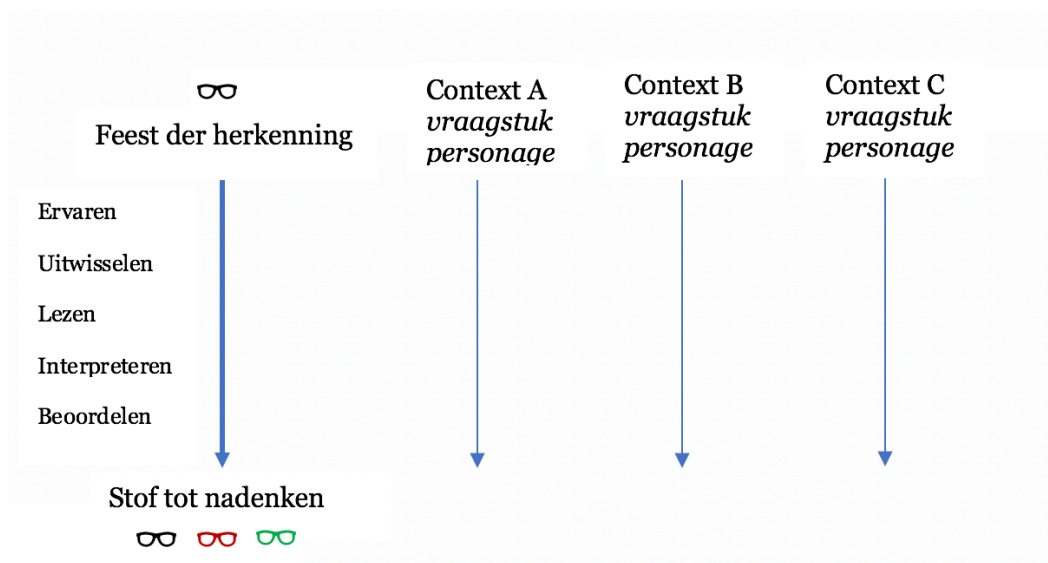
Het product

LitLab heeft twee werkboeken ontworpen bij de leesclubs *Dagen van gras* van Philip Huff en *Schuld* van Walter van den Berg. Op de website <https://litlab.nl/leesclubs/> zijn deze leesclubs online te vinden. Deze werkboeken omvatten dezelfde thema's en soorten vragen zoals ze aangeboden worden bij de LitLab-leesclubs, maar dan aangepast aan de mavo 4-doelgroep. Dit product is gemaakt met het idee om de mavo 4-leerling niet alleen als belevende of herkende lezer (niveau 1 en 2) te zien, maar ook als reflecterende lezer (niveau 3). (Witte, 2008, pp. 450-451). Een belangrijk gegeven bij dit niveau is dat de leerling aan de hand van diverse psychologische, morele en maatschappelijke vraagstukken in de literatuur zijn horizon kan verbreden met nieuwe perspectieven. De mavoleerling is geneigd om vanuit zijn eigen perspectief te kijken (eigen bril). Door middel van deze leesclub-werkboeken maakt de mavoleerling kennis met een nieuwe manier van lezen: literatuur kun je ook bekijken vanuit andere perspectieven, zoals die van een medeleerling en de personages in de literatuur (twee nieuwe brillen).

Verantwoording vanuit onderzoek

Bij het ontwerpen van deze werkboeken hebben we rekening gehouden met de didactiek die succesvol blijkt voor mavo. Uit onderzoek blijkt dat de mavoleerling tot veel in staat is, maar dat we met drie factoren rekening moeten houden om het leren echt mogelijk te maken voor deze doelgroep: informatie opdelen in stukjes in plaats van het aanbieden van een grote hoeveelheid, kennis contextgericht aanbieden zodat leerlingen deze kennis gaan ervaren en het aansturen van het werkproces door middel van herhalende, gestructureerde stappen. (Geerts & Van Kralingen, 2017, p. 417; Laarschot, 2012, p. 12; Onderwijsraad, 2015).

Bij de werkboeken is met deze didactiek rekening gehouden door de kennis die de leerlingen op moeten doen, te structureren in verschillende contexten. Deze contexten worden gevormd door de vraagstukken van de personages in de roman. Binnen zo'n context gaan de leerlingen eerst aan de slag met vragen die horen bij 'feest der herkenning' – zoals het ervaren en het uitwisselen van het eigen perspectief. Vervolgens werken zij toe naar vragen die meer bij 'stof tot nadenken' horen, door passages te lezen, te interpreteren en te beoordelen vanuit de personages. Op die manier oefenen en herhalen zij de denkstappen die ze moeten zetten in het werkproces, om zo het leerdoel te bereiken dat hierboven geschetst is. Het onderstaande ontworpen model illustreert deze aanpak:

Concrete toelichting per werkboek

Werkvorm: De leerlingen werken in duo's aan de opdrachten, maar het is belangrijk dat de docent in de gaten houdt of a) de leerlingen met elkaar in discussie treden en b) zij de denkstappen zetten zoals aan hen gevraagd wordt vanuit de opdrachten. De docent kan ervoor kiezen om elke opdracht samen te starten, zodat de leerlingen de context van iedere opdracht klassikaal ervaren.

Schuld – Walter van den Berg

De vier rondes van de LitLab-leesclub gelden ook voor het werkboek, maar worden anders ingevuld.

- Voor ronde 1 kan gekozen worden om de quizvragen van de digitale leesclub om te zetten naar een korte Kahoot-quiz, omdat deze game activerend en motiverend werkt.
- Ronde 2 laat de leerlingen de context van de problemen van de personages Ron en Kevin ervaren, zodat zij daar een mening over kunnen vormen en hun voorkennis over de context kunnen activeren. Ook formuleren zij een vraag voor een van de personages.
- Bij ronde 3 gaan de leerlingen met elkaar kijken naar de roman aan de hand van twee contexten: 'criminaliteit' en 'familie'. Deze contexten zijn vraagstukken waar de personages Ron en Kevin veel mee te maken hebben. Binnen zo'n context lopen de vragen op van het *ervaren* van deze problematiek en het *uitwisselen* van meningen naar het *lezen, interpreteren en beoordelen* van deze vraagstukken aan de hand van de concrete gedachtes, uitspraken en handelingen van de personages.
- Bij ronde 4 komen de leerlingen terug op hun beginvraag en kijken ze of ze hun beginvraag kunnen beantwoorden. Voor de docent is dit een mooie check om te kijken of de leerlingen alle tools in kunnen zetten waarmee zij geoefend hebben (bijvoorbeeld het lezen vanuit het personage).

Dagen van gras – Philip Huff

De vier rondes van de LitLab-leesclub gelden ook voor het werkboek, maar worden anders ingevuld.

- Voor ronde 1 kan gekozen worden om de vragen om te zetten naar een korte Kahoot-quiz, omdat deze game activerend en motiverend werkt.
- Ronde 2 laat de leerlingen de context van de problemen van het personage Ben ervaren, zodat zij daar een mening over kunnen vormen en hun voorkennis kunnen activeren. Ook formuleren zij een vraag voor Ben.
- Bij ronde 3 gaan de leerlingen met elkaar kijken naar de roman aan de hand van drie contexten: 'Bens psychische probleem', 'Ben en muziek' en 'Ben en Tom'. Deze contexten zijn vraagstukken waar Ben veel mee te maken heeft. Binnen zo'n context lopen de vragen op van het *ervaren* van deze problematiek en het *uitwisselen* van meningen naar het *lezen, interpreteren en beoordelen* van deze vraagstukken aan de hand van de concrete gedachtes, uitspraken en handelingen van het personage Ben.
- Bij ronde 4 komen de leerlingen terug op hun beginvraag en kijken ze of ze hun beginvraag kunnen beantwoorden. Voor de docent is dit een mooie check om te kijken of de leerlingen alle tools in kunnen zetten waarmee zij geoefend hebben (bijvoorbeeld het lezen vanuit het personage).

De volgende link geeft toegang tot de verfilming van *Dagen van gras*:
https://www.npo.nl/dagen-van-gras/16-12-2011/NPS_1195249?